

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění

Posudek bakalářské práce

Barbora Janů
Architektonický vývoj zámku ve Světlé nad Sázavou.

Praha 2012

V rámci prací věnujících se mnohokrát zpracovaným tématům je vždy oživující zájem o doposud neznámé dílo. Z tohoto pohledu lze diplomovou práci vysoce ocenit. Z práce je rovněž patrné velké nadšení i osobnější vztah k objektu patrný z nasazení při získávání informací.

Na druhé straně není zřejmé, zda autorka zcela docenila problematiku organicky rostlého a vícenásobně zcela zásadně se proměňujícího historického objektu.

Problémem bývá nedostatek archivně podložených zpráv. Pak o to více musíme analyzovat samotný objekt a být opatrní při závěrech. K nim nám slouží i volně na internetu dnes dostupné zásadní mapové podklady, které práce zcela opomenula. Jedná se zejména o mapu stabilního katastru (zde je zřejmé, že zámek v celém dnešním rozsahu tehdy již stál, v zahradě bylo několik dalších objektů), případně 1. vojenského mapování. Bez těchto materiálů snad ani není možné začít jakýkoli detailnější průzkum.

V první kapitole byly shromážděny informace z oblasti historie, které dokládají mezery v našem poznání, absenci historické rešerše. Kapitola je kvalitní, uvádí veškeré podstatné zjistitelné informace. Nevím jen jistě, zda L. Svoboda nepublikoval něco o zámku ve svém mnohadílném kompendiu o tvrzích (v literatuře neuvedeno).

Dobře je zpracována základní charakteristika s umístěním v rámci obce i podoby a skladby jednotlivých křídel. Již zde ale začíná problém s jejich popisem (označení často nelze vztáhnout k reálného objektu – např. boční fasáda východního křídla je průčelím jižním?).

Následující popisy jsou podrobné, oceňuji logický popis směřující vždy od celku k detailu. To platí nejen o exteriéru, ale zejména o podobě složitějšího interiéru s číslováním

prostorů vázaných na obrazovou dokumentaci. I zde by bylo vhodné před popisem jednotlivostí uvést základní dispoziční a komunikační schéma (jak tomu bylo v podobě hmotového členění u fasád).

U krovů by byl vhodnější rovněž podrobnější průzkum, který může o skladbě nižších částí něco napovědět. (poznámka o vaznicové konstrukci není dostatečná).

Následující kapitola, postupující dle metodiky SHP obsahuje stavební historii. Zde mám nejvíce připomínek (některé části náleží do historie objektu - viz např. popisy zúčastněných firem). Hlavní problém mám ale s vyhodnocením vývoje, kde nejstarší část lze umístit jinde, blíže vstupu od městečka. Nedoceny byly nepravidelné střety různě starých křídel a naopak snaha objektu vložit pravidelný rozvrh. Rozlišení barokních a renesančních kleneb je náročné, ale alespoň pro základní rozlišení možné. O dataci některých prvků lze diskutovat. Popis ani obrazová dokumentace (chybějí právě ty nejdůležitější prvky vztahující se k 16. – 18. století) ale neumožňuje předestřít podložený variantní návrh proměn podoby objektu. Jen upozorňuji na skosení vstupního křídla, jeho neorganické navázání na pravidelné křídlo jihovýchodní (naopak zcela organicky spojené s křídlem severovýchodním) a okosené severní nároží. Otázkou je i barokní původ loggie v patře a řada dalších jednotlivostí.

U sledování vývoje zámku oceňuji zájem o celé dějiny objektu, tedy zachycení méně zajímavých utilitárních úprav ve 20. století.

Krátká kapitola umělecko-historického hodnocení je až příliš stručná. Nepochybně jedním z nejdůležitějších prvků jsou zajímavé renesanční dveře, zasluhující si možná samostatné zpracování. Zcela chybí základní charakteristika objektu jako srostlice budov od středověku do 19. století, kdy došlo ke zcela zásadní a komplexní přestavbě určující dnes plně výraz zámku. Druhá polovina kapitoly se již váže ke zcela jiné oblasti - k památkové problematice, námětům na využití apod.

Kvalitní je kapitola uvádějící hodnotné detaily. Již doplněk „a jejich soubory“ ukazuje správný přístup, kde jednotlivý prvek vždy působí v rámci vyšší kompozice. Hodnotou je ale také dispozice, komunikační schéma a řada dalších věcí, které by měly být mimo jednotlivé prvky připomenuty.

Několikavětá kapitola „Závěr“ neodpovídá tomuto nadpisu. Zde uvedené limity dosavadního poznání by měly být spíše východiskem určujícím jen tušené a velice hypotetické a diskutabilní hodnocení stavebního vývoje.

Přehled literatury dokládá snahu zachytit veškeré informace, částečně postrádám některé práce obecnějšího charakteru, napří o renesanci a samozřejmě zejména o

neoslohových úpravách. Na jejich základě by bylo možné charakterizovat konkrétní stylové zaměření zámku, o což se autorka nepokusila.

Fotodokumentace je velice podrobná, ocenit je třeba provázání s textem. Bohužel určité prvky, zejména ty, které jsou rozhodující pro nejstarší etapy, zde chybí. Výběru by měla být věnována větší pozornost.

V části plánové dokumentace postrádám zásadní mapu stabilního katastru.

Zcela odmítnout je nutno formu grafického znázornění „stavebního vývoje“. Patrně se jedná o přízemí, kde v průčelním křídle nesporně existují starší prostory, snad již renesanční. Navíc červená barva má zřejmě zachytit dle mého soudu nesprávně určené místo tvrze, plošné vykrytí by ale znamenalo zachovalé gotické stropy/ klenby. Renesanční zámek byl jistě vícekřídlý apod..

Následuje zaměření objektu z roku 1960 s problematickým označením „původní stav“ podivným měřítkem a označením „SHP“ (?). Ocenit je ale nutno jeho aktualizací, byť zvolený způsob spíše odpovídá tomu nejběžnějšímu zachycení v plánech nezakreslených kleneb.

Závěr

Diplomantka získala nepochybně velkou sumu informací, které ale nebyly adekvátně využity v hodnotících kapitolách.

Kritický soud patrně nejvíce ovlivňuje úvod práce, kde si autorka zvolila snad až příliš ambiciózní cíl „...vytvořit tak – doposud pravděpodobně první – komplexní dílo, které by podrobně zmapovalo historii a současnost zámku.“(s.8). To rozhodně nebyla naplněno. Ocenit je ale nutno poctivou snahu v rovině popisů i shromáždění řady relevantních materiálů.

S uvedenými výhradami doporučuji práci k obhajobě.

V Praze, srpen 2012

Ing. Petr Macek, Ph.D.